

Vandløbsjura

Udledningstilladelser og medbenyttertiladelser efter vandløbsloven, herunder fastsættelse af afledningsmæssige og økonomiske vilkår.

Henriette Soja, Horten

Torben Sune Bojsen, WSP

Præsentation af oplægsholdere

Dir: +45 33344293
Mob: +45 52344293
E-mail: hso@horten.dk

Henriette Soja, partner

Henriette Soja har gennem en lang årrække specialiseret sig i miljøret og er en førende dansk advokat inden for denne disciplin. Henriette har rådgivet i mange principielle sager inden for miljø-, plan- og byggeområdet og ført forhandlinger og en lang række principielle retssager inden for alle de sagsområder, der traditionelt varetages af den kommunale tekniske forvaltning og den kommunale forsyningssektor.

Henriette har også lang erfaring med udførelsen af miljørelaterede due diligence-projekter, compliance-programmer og risikostyring i private virksomheder.

Karriere

Partner, Horten, 2006
Partner, Bech-Bruun, 2000-2006
Møderet for Højesteret, 2001
Møderet for landsret, 1996
Advokatbeskikkelse, 1993
Adv.fuldm., advokat, Bech-Bruun, 1991-2000
Juridisk kontor, Miljøstyrelsen, 1988-1991

Uddannelse

Cand.jur., Københavns Universitet, 1988

Specialer

Miljøret, planret & byggeret
Klimaret, forsyningsret og infrastruktur
Offentlig ret
Retssager
Energ, forsyning & infrastruktur
German desk

Seniorrådgiver **Torben Sune Bojsen**

Torben.bojsen@wsp.com

- **Cand. Scient. Naturgeografi (hovedfag) og kemi (bifag).**
- **Ansættelse på Københavns Universitet 1983-1987.**
- **Ansættelse WSP (Orbicon, Hedeselskabet) 1987-.**
- **Vandløbsregulativer, naturgenopretning, vandløbsretslig rådgivning, medbenytter- og udledningstilladelser.**
- **Myndighedsplaner, myndigheds- og borger-koordinering i klimatilpasningsprojekter.**
- **Syn- og skønsmand i civilretslige søgsmål vedr. afvandingsmæssige forhold.**
- **Teknisk sagkyndig for taksations- og overtaksationskommissioner i vandløbssager vedr. udgiftsfordelinger.**

Hvad er en medbenyttertiladelse?

- Kommunen kan godkende medbenyttelse af en foranstaltning, som en part ikke selv har deltaget i (anlagt og betalt for).
- Medbenyttelse er en mulighed. Ikke en ret.
- En medbenyttertiladelse er en afgørelse:
  - Vægt på lovlige hensyn
  - Officialprincippet
  - Partshøring mv.
- Omfatter vandløbslovens § 63 både offentlige og private vandløb?

Vandløbslovens § 63

”Vandløbsmyndigheden kan godkende, at en person, der ikke har deltaget i en foranstaltning, benytter foranstaltningen mod at betale en del af anlægsudgifterne og deltage i den fremtidige vedligeholdelsesudgift samt erstatte det tab, som benyttelsen medfører. Vandløbsmyndighedens afgørelse om det økonomiske spørgsmål kan inden 4 uger efter, at den er meddelt parterne, forlanges indbragt for taksationsmyndighederne efter §§ 105 og 106 i lov om offentlige veje. Om sagens behandling for taksationsmyndighederne finder bestemmelserne i §§ 107-111, 114-118 og 122 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse”

Både offentlige og private vandløb

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse - 12. juni 2018

- Sagen drejede sig om tilladelse til udledning af overfladevand til et offentligt vandløb i forbindelse med et vejprojekt vedtaget ved anlægslov.
- *”Det er uden betydning for anvendelsen af bestemmelsen, og vandløbsmyndighedens vurdering af spørgsmålet om medbenyttelse, om den aktuelle foranstaltning, der ønskes anvendt, er et offentligt eller privat vandløb. Lovbestemmelsen indeholder ikke en sådan afgrænsning. Hertil kommer, at inddelingen i offentlige og private vandløb ikke har noget med ejendomsretten til vandløb eller bredarealer at gøre, men primært har betydning for, hvem der efter loven har pligt til at vedligeholde vandløbet.”*
- Nævnet var derfor ikke enige i, at der alene skal ansøges om medbenyttertilladelse, hvis der er tale om et privat rørlagt dræn eller privat rørlagt vandløb.

Hvilke vandløb er ellers omfattet?

Alle vandløb der udelukkende er anlagt til et særligt formål.

Eller anlagt for en bestemt kreds af grundejere.

Eller hvor der ved tidligere lov er truffet anden bestemmelse.

I praksis fortolkes det som:

- Rørlagte vandløb
- Pumpekanaler
- Gravede kanaler
- Søer

§

Vandløbslovens § 5

Retten til at benytte vandløbene efter bestemmelserne i §§ 3 og 4 må ikke udøves med hensyn til vandløb, der **udelukkende er anlagt til særligt formål eller for en bestemt kreds af grundejere, eller hvor der ved tidligere lov er truffet anden bestemmelse.**

Hvorfor er der ikke fri ret til at medbenytte disse vandløb?

Vandløb er dimensioneret efter de tilslutninger, der var på anlægstidspunktet. Der er således ikke nødvendigvis ledig kapacitet i et eksisterende vandløb.

De, der allerede afleder vand gennem et vandløb, har således en forventning om at have en bestemt vandafledning. Hvis der udledes yderligere vand, vil den enkelte medbenytters vandafledning blive reduceret.

Etableringen af eksisterende vandløb er allerede betalt af brugerne på anlægstidspunktet.

Den løbende vedligeholdelse betales af de enkelte bredejere, med mindre der er truffet andre aftaler (f.eks. at kommunen har overtaget vedligeholdelsespligten eller vedligeholdelsen er overtaget af et pumpelag).

Hensyn og sagens oplysning

- Vandløbslovens § 1

*”Ved denne lov tilstræbes at sikre, at **vandløb kan benyttes til afledning af vand**, navnlig overfladevand, spildevand og drænvand.*

*Stk. 2. Fastsættelse og gennemførelse af foranstaltninger efter loven skal ske **under hensyntagen til de miljømæssige krav til vandløbskvaliteten**, som fastsættes i henhold til anden lovgivning.”*

- Vandløbsmyndigheden skal sikre vandløbets benyttelse til afledning og tage hensyn til miljømæssige krav til vandløbskvaliteten
- Officialprincippet
  - Myndigheden skal sørge for, at sagen er tilstrækkeligt oplyst.
  - Et stort arbejde

Utilstrækkelig sagsoplysning

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse - 24. 11. 2021

I sagen havde en kommune givet afslag på medbenyttertiladelse

- *"Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at **der ikke foreligger tilstrækkelige oplysninger i sagen til, at [Kommunen] har kunnet vurdere, om medbenyttelsen vil medføre de afvandingsmæssige problemer, som kommunen har anført i sin begrundelse.** Nævnet har ved denne vurdering lagt vægt på, at kommunens vurdering i afgørelsen **ikke bygger på en egentlig beregning, men alene et skøn ud fra de modtagne høringssvar, og at der i sagsakterne kun foreligger oplysninger om kapaciteten for den nye rørlagte strækning, men ikke for resten af tilløbet til [A], herunder både den rørlagte del og de åbne grøfter, eller selve [A].**"*
- *Nævnet hjemviste sagen med henvisning til officialprincippet*

Høring

Skal ejerne af rørledningen godkende medbenyttelsen?

- Parterne kan have oplysninger om drænets dimensionering og de økonomiske omkostninger mv.
- Kan være hensigtsmæssigt at indhente naboerklæringer

Det afgørende er, at vandløbet kan benyttes til afledning af vand og hensyn til de miljømæssige krav!
- Det er derfor **ikke** et krav, at der indhentes naboerklæringer fra de andre benyttere for at kunne godkende en medbenyttelse.
  - Men sagen skal stadig være tilstrækkeligt oplyst.
- Krav om partshøring
- Hvad hvis nogle eller samtlige parter modsætter sig medbenyttertilladelsen?
  - Stiller det større krav til nødvendigheden af tilslutningen?
  - Større krav til beregningerne af (beviset for) kapaciteten?

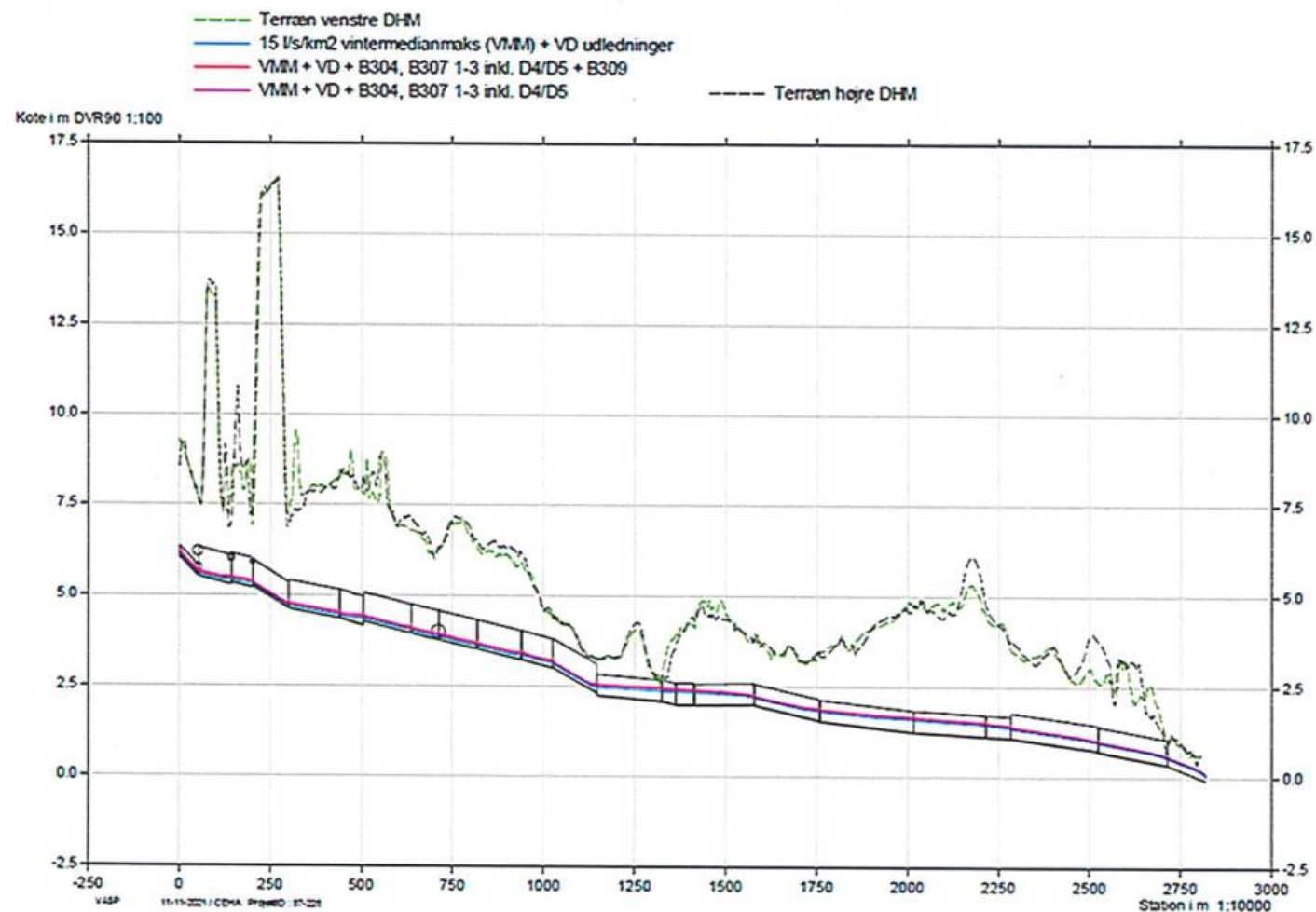
Forslag til proces for medbenyttertiladelser

1. Indledende dialog med de enkelte bredejere.
2. Bredejerne orienteres om projektet, herunder ledig kapacitet.
3. Bredejerne får mulighed for at supplere med væsentlig lokal viden.
4. Bredejerne orienteres om principper for økonomisk compensation.
5. Bygherre fastlægger tilbud om compensation og sender tilbud til bredejere.
6. Såfremt alle bredejere accepterer tilbud om compensation sendes naboerklæringer sammen med kompensationsaftaler og sagsfremstilling til myndighed med henblik på afgørelse om medbenyttelse.
7. Accepterer alle bredejere ikke tilbud kan kommunen indtræde som mægler og evt. i sidste ende gennemtvinge afgørelse. Denne kan blive påklaget og ende i taksationskommission / klagenævn.
8. Alternativer genovervejes.

Bestemmelse af ledig kapacitet

Modelberegninger med hydrauliske modeller, f.eks.

VASP

Økonomiske kompensationsmuligheder

1: Betale en del af anlægsudgifterne.

Er betalt ved anlæggelse, men der kan beregnes et fremtidigt bidrag ved f.eks. udskiftning af rør og udskiftning af pumpe. Beregnes typisk som et forholdsmæssigt bidrag, jf. vandløbslovens §68.

2: Deltage i den fremtidige vedligeholdelsesudgift.

Beregnes typisk som et forholdsmæssigt bidrag, jf. vandløbslovens §68.

3: Erstatte det tab, som benyttelsen medfører.

Kan f.eks. beregnes på strækninger med vandstandsstigning eller på strækning hvor restlevetiden (af rør) bliver nedsat, og sættes typisk til engangsbeløb:

- Areal-erstatning x kr./m²
- Bredlængde-erstatning y kr./løbende meter

Eksempel på beregning af 1: Anlægsudgifter og 2: Vedligeholdelsesudgifter

Eksempel på forholdsberregning for 1 udleder

Vandløbsstation (meter)	Topografisk oplandsareal (km ²)	Årsvandføring fra topografisk opland (m ³ /år)	Udleder nr. 1 (%)	Bredejer (nr)	Udledning
0	0,321	44035	0		
8	0,339	46505	78	1	Udleder nr. 1: 5 l/s
69	0,472	64750	72	2	
950	0,983	134850	48	3	
1030	1,363	186979	42	4	
2009	4,679	641873	18	5	
2016	4,699	644616	18	6	

Bredejer nr. 1 (mellem st. 8 og st. 69) tilbydes en fremtidig erstatning på 78% af omkostningen til rørudskiftning og 78% af den løbende omkostning til vedligeholdelse (spuling, rodkæring mv.).

Bredejer nr. 3 (mellem st. 950 og st. 1030)) tilbydes en fremtidig erstatning på 48% af omkostningen til rørudskiftning og 48% af den løbende omkostning til vedligeholdelse (spuling, rodkæring mv.).

Bredejer nr. 5 (mellem st. 2009 og st. 2016) tilbydes en fremtidig erstatning på 18% af omkostningen til rørudskiftning og 18% af den løbende omkostning til vedligeholdelse (spuling, rodkæring mv.).

Vilkår i medbenyttertiladelser

Vilkår skal leve op til det forvaltningsretlige krav om vilkårs bestemthed og klarhed

Afledningsmæssige vilkår

Eksempelvis

- Der må kun afledes rensset vejvand fra regnvandsbassinerne i henhold til de meddelte udledningstilladelser, svarende til 1 l/s/reduceret oplandsareal
- Når dimensioneringskriterierne for regnvandsbassiner overskrides, svarende til en 5 års regnhændelse, må der ske overløb til vandløbet via nødoverløbsledninger
- Afledning skal ske ved gravitation. Det er ikke tilladt at aflede ved pumpe, ej heller midlertidigt
- Opstrøms beliggende bredejeres afstrømning må ikke påvirkes negativt

Økonomiske vilkår

- "Vandløbsmyndigheden kan godkende, at en person, der ikke har deltaget i en foranstaltning, benytter foranstaltningen mod at betale en del af anlægsudgifterne og deltage i den fremtidige vedligeholdelsesudgift samt erstatte det tab, som benyttelsen medfører."
- Eksempelvis:
- Vilkår om fordeling af vedligeholdelsesomkostninger
- Vilkår om at betale et éngangsbeløb som kompensation for eventuelt tab

Tak for nu

Dir: +45 33344293
Mob: +45 52344293
E-mail: hso@horten.dk

Henriette Soja, partner

Henriette Soja har gennem en lang årrække specialiseret sig i miljøret og er en førende dansk advokat inden for denne disciplin. Henriette har rådgivet i mange principielle sager inden for miljø-, plan- og byggeområdet og ført forhandlinger og en lang række principielle retssager inden for alle de sagsområder, der traditionelt varetages af den kommunale tekniske forvaltning og den kommunale forsyningssektor.

Henriette har også lang erfaring med udførelsen af miljørelaterede due diligence-projekter, compliance-programmer og risikostyring i private virksomheder.

Karriere

Partner, Horten, 2006
Partner, Bech-Bruun, 2000-2006
Møderet for Højesteret, 2001
Møderet for landsret, 1996
Advokatbeskikkelse, 1993
Adv.fuldm., advokat, Bech-Bruun, 1991-2000
Juridisk kontor, Miljøstyrelsen, 1988-1991

Uddannelse

Cand.jur., Københavns Universitet, 1988

Specialer

Miljøret, planret & byggeret
Klimaret, forsyningsret og infrastruktur
Offentlig ret
Retssager
Energi, forsyning & infrastruktur
German desk

Seniorrådgiver **Torben Sune Bojsen**

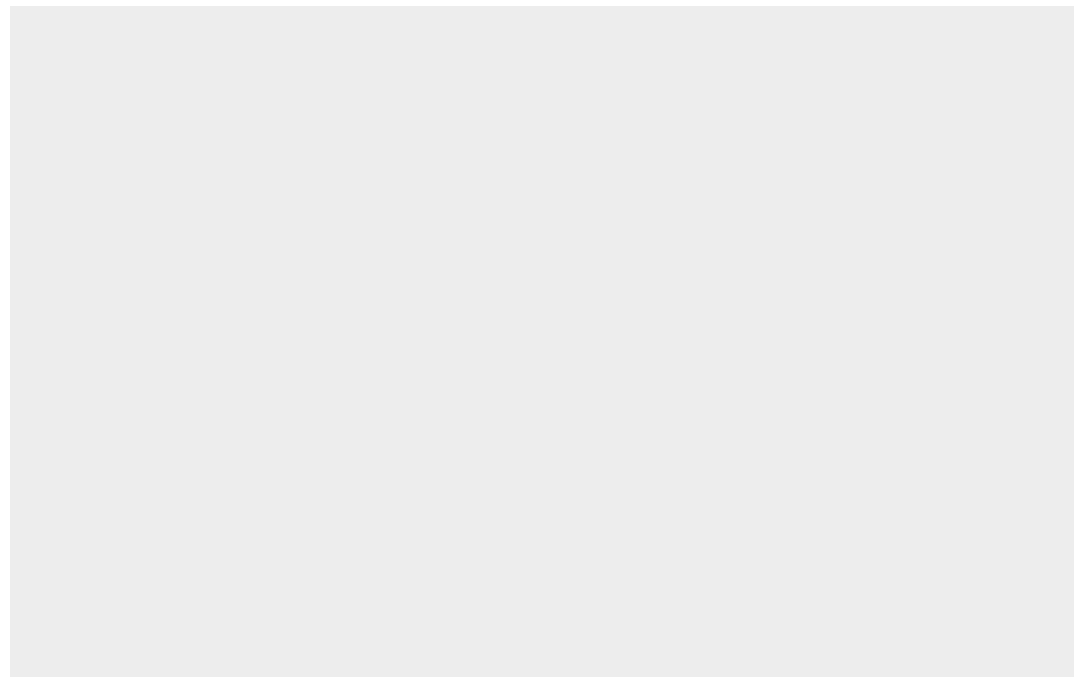
Torben.bojsen@wsp.com

- **Cand. Scient. Naturgeografi (hovedfag) og kemi (bifag).**
- **Ansættelse på Københavns Universitet 1983-1987.**
- **Ansættelse WSP (Orbicon, Hedeselskabet) 1987-.**
- **Vandløbsregulativer, naturgenopretning, vandløbsretslig rådgivning, medbenytter- og udledningstilladelser.**
- **Myndighedsplaner, myndigheds- og borger-koordinering i klimatilpasningsprojekter.**
- **Syn- og skønsmand i civilretslige søgsmål vedr. afvandingsmæssige forhold.**
- **Teknisk sagkyndig for taksations- og overtaksationskommissioner i vandløbssager vedr. udgiftsfordelinger.**

De 2 sidste slides er i reserve

Erstatning for det tab som medbenyttelsen medfører

Beregning af påvirkningen i markdræne.

Grundlag for beregningen

- Vintermiddel
- Drænrør ligger med 1-2 promille fald. Vi antager at de ligger med 1,5 promille
- Det antages at alle marker er drænet og at dræne ledet ud i bunden af vandløbet og dermed får den fulde påvirkning af vandspejlsstigningen.

Påvirkningen i markdræne

- En vandspejlsstigning på 5 cm vil medføre en påvirkning af vandstanden i dræne ca. 33 meter væk fra vandløbet.

- En vandspejlsstigning i vandløbet på 10 cm vil medføre en påvirkning af vandstanden i dræne ca. 66 meter væk fra vandløbet.

Eksempel på erstatningsberegning for det tab som medbenyttelsen medfører

Grundbeløb:

Landsaftalen 2021, 4.496 kr. pr. lodsejer. Der er 16 bredejere dermed bliver det **samlede grundbeløb på ca. 71.936 kr.**

Areal erstatning:

Ved antagelse af en vandspejlsstigning langs hele vandløbet på 10 cm og dermed medføre en påvirkning af markerne i en afstand på 66 meter fra vandløbet.

Hovedløbet 2812m * 2 = 5.624 m

Sidetilløb 1 ca. 12m * 2 = 46 m

Sidetilløb 2 ca. 126m * 2 = 252 m

Samlet længde 5.922 m

Samlet areal 5.918 * 66 = 390.852 m²

Ved anvendelse af 5 kr. / m² = ca. 1.960.000 kr.

Samlet grundbeløb og arealerstatning = ca. 2.030.000kr.

Derudover skal vi tilbyde alle at bidrage med supplerende viden. Dette kan forhøje erstatningssum

I denne beregning er det antaget at alle oplever 10 cm vandspejlsstigning, hvilket er den maximale påvirkning.